וְכֵן יֶשְׁנוֹ לפסול זה אף **לְאַחַר מִיתָה**, שאם מת בעל הקרבן, על בנו להביאו במקומו, ואם כשהביאו הבן נשחט הקרבן שלא לשמו, לא עלה לשם חובה ועליו להביא מנכסי המת קרבן אחר תחתיו, כיון שאחריות הקרבן מוטלת על נכסי המת, וְכֵן יֶשְׁנוֹ לפסול זה **בְּקרבן צִבּוּר כְּבְקרבן יָחִיד**. ולכך יש כח למחשבה זו לעקור שם 'פסח' מקרבן פסח שהוקרב שלא בזמנו ולהכשירו. אולם האם **תֹּאמַר** כן אף **בְּמחשבת** פסול של **שִׁינּוּי בְּעָלִים**, שהוא פסול קל יותר לענין ארבעה דברים אלו, **דְּאֵין פְּסוּלוֹ בְּגוּפוֹ** של הקרבן אלא בבעליו, **ובשאר** הקרבנות מלבד פסח **אֵינוֹ** נפסל הקרבן מחמת מחשבה זו **בְּכל אַרְבַּע הָעֲבוֹדוֹת** העיקריות של הקרבן אלא רק בזריקה, **וְאֵינוֹ לְאַחַר מִיתָה** – ואם מת הבעלים קודם ההקרבה והביא בנו את קרבנו תחתיו ונשחט הקרבן שלא לשם בעליו לא נפסל, כיון שאף ללא שינוי זה אין שם בעליו עליו, **וְאֵינוֹ** נוהג פסול זה **בְּקרבן צִבּוּר כְּבְקרבן יָחִיד**, לפי שכל הציבור הם בעליו.

ומוסיפה הגמרא: **וְאַמַּאי עַל גַּב דְּתַרְתֵּי לַאו דַּוְקָא** – ששני עניינים מאלו שהוזכרו כאן שאינם נוהגים בשינוי בעלים, אינם דווקא, שהרי ניתן לדחותם, וכמבואר בסמוך, אולם **תַּרְתֵּי מִיהָא דַּוְקָא** – שני עניינים אחרים מאלו שהוזכרו, הם כן דווקא, ולכך אין להשוות דין 'שינוי בעלים' לדין 'שינוי קודש'. והאופן בו יש לדחות שנים מהעניינים שהוזכרו לעיל הוא, משום דְּיֵשׁ להקשות, **מַאי שְׁנָא שִׁינּוּי בְּעָלִים** שהגדרתו היא **דְּלֹא הָוֵי פְּסוּלוֹ בְּגוּפוֹ**', והיינו משום **דִּפְסוּלוֹ מַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא הִיא** – הפסול הוא על ידי שינוי מחשבה בלבד ולא שינוי בגוף הקרבן, הרי **שִׁינּוּי קוֹדֶשׁ נַמִּי, פְּסוּלוֹ מַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא הִיא** ולא שינוי במעשה השחיטה. **וְתוּ** – ועוד יש להקשות על **הָא דְּאָמַר** רבא, שפסול **שִׁינּוּי בְּעָלִים אֵינוֹ** נוהג **לְאַחַר מִיתָה**, הרי זה הוא רק לדעת הסוברים כן, **וְאִילּוּ לְרַב פִּנְחָס בְּרֵיהּ דְּרַב אַמִּי דְּאָמַר** (זבחים ז:) **שִׁיֵּשׁ שִׁינּוּי בְּעָלִים לְאַחַר מִיתָה**, ואם מת הבעלים קודם ההקרבה והביא בנו את הקרבן תחתיו ונשחט שלא לשם בעליו נפסל הקרבן, **מַאי אִיכָּא לְמֵימַר** – איך נבאר את דברי רבא. מסיקה הגמרא: אלא שמכל מקום **תַּרְתֵּי מִיהַת דַּוְקָא נִינְהוּ**, ולכך אין להשוות דין 'שינוי בעלים' לדין 'שינוי קודש'. וכיון שדחה רבא את דברי רב פפא, נותר הספק בעינו, האם קרבן פסח ששחטו בשאר ימות השנה בשינוי בעלים הקרבן כשר כמו בשינוי קודש, או שיש לחלק בין שתי המחשבות.

מסיקה הגמרא: **אֶלָּא אָמַר רָבָא**, קרבן **פֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה בְּשִׁינּוּי בְּעָלִים**, הרי הוא **נַעֲשֶׂה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ בְּעָלִים בִּזְמַנּוֹ** – בקרבן פסח שנשחט בזמנו שלא לשם הבעלים, **וּפָסוּל**.

משנה

קרבן פסח שונה משאר הזבחים, ששאר הזבחים עיקר הבאתם לכפרה [בזריקת הדם] ואין אכילת הבשר מעכבת בהם, אבל קרבן פסח עיקרו בא לאכילה, וצריך שיהיו הבעלים ראויין לאוכלו (לקמן עח:), במשנתנו יתבאר דין פסח שנשחט לשם מי שאינם יכולים לאוכלו. דין נוסף מיוחד בקרבן פסח, שאינו נאכל אלא למי שנמנה עליו מתחילה (זבחים נו:), והמינוי הוא על ידי שמשתתפים בלקיחתו של השה. בסוגיא שלפנינו יתבאר שאף צריך להתכוין בשעת השחיטה על מנת שיאכלו ממנו אלו שמנוים עליו.

המשנה מבארת את דין הפסח שנשחט לשם מי שאין ראוי לשחוט לו: הפסח **שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו** – על מנת שיאכלוהו זקנים או חולים שאינם יכולים לאכול כזית בשר, וְכן אם שחטו **שֶׁלֹּא לְמִנְיָנוֹ**, כגון שנמנו חבורה אחת על הפסח ושחטו לשם חבורה אחרת, או ששחט את הפסח לְשֵׁם שיאכלו ממנו יהודים עֲרֵלִים שאסורים לאכול את הפסח, וּלְשֵׁם שיאכלו ממנו **טְמֵאִים** שאסורים לאכול בקדשים, בכל אלו המחשבות הפסח **פָּסוּל**. ובגמרא יתבאר הטעם. ממשיכה המשנה: אבל אם שחט את הפסח **לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו** – על מנת שיאכלו ממנו גם אנשים בריאים וגם חולה וזקן, או **לְמִנְיָנוֹ וְשֶׁלֹּא לְמִנְיָנוֹ** – שיאכלו ממנו גם בני החבורה שנמנו עליו וגם אנשים שלא נמנו עליו, או **לַמּוּלִים וְלָעֲרֵלִים** – שיאכלו ממנו גם מולין וגם ערלים, או **לַטְּמֵאִים וְלַטְּהוֹרִים** – שיאכלו ממנו גם טמאים וגם טהורים, בכל המחשבות הללו הפסח **כָּשֵׁר**, שמאחר שהתכוון בשחיטתו גם עבור מי שיכול לאכול כזית מהפסח, שחיטתו כשירה.

במשנה לעיל (נח.) נאמר, שזמן שחיטת הפסח הוא לאחר הקרבת התמיד של בין הערבים, כעת מבארת המשנה מה הדין אם עבר ושחט את הפסח לפני כן: הפסח **שֶׁשְּׁחָטוֹ קוֹדֶם חֲצוֹת** היום **פָּסוּל, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר** (שמות יב ו) 'וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם', ו'בין הערבים' הוא החל מחצות היום שהחמה נוטה כלפי מערב, ואם שחטו קודם זמנו פסול. אבל הפסח **שֶׁשְּׁחָטוֹ** אחר חצות היום **קוֹדֶם לַתָּמִיד** של בין הערבים, **כָּשֵׁר**, אף שלכתחילה יש לשחוט את הפסח לאחר התמיד, **וּכְלַבַּד שֶׁיְּהֵא** אדם **אַחֵר מְמָרֵס** – מערבב **בְּדָמוֹ** של הפסח **עַד שֶׁיְּזַרֵק** דם **הַתָּמִיד**, כדי שלא יקרוש דם הפסח ויהיה ראוי לזריקה, ויזרקנו לאחר זריקת התמיד. **וְאִם נִזְרַק** דם הפסח לפני התמיד, **כָּשֵׁר**, שדין הקדמת התמיד לפסח אינה אלא למצוה ולא לעכב.

גמרא

מביאה הגמרא ברייתא המבארת מה היא מחשבת 'שלא לאוכליו' ששנינו במשנה, ומה היא מחשבת 'שלא למנויו': **תָּנוּ רַבָּנָן, כֵּיצַד** היא מחשבת **שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו**, כגון ששחט את הפסח **לְשׁוּם** חוֹלֶה **אוֹ לְשׁוּם זָקֵן** – על מנת שיאכלו ממנו חולה או זקן שאינם יכולים לאכול כזית בשר. **כֵּיצַד** היא מחשבת **שֶׁלֹּא לְמִנְיָנוֹ**, כגון **שְׁנָמְנוּ עָלָיו חֲבוּרָה** זוֹ – שבני חבורה אחת רכשו את הפסח ביחד כדי לאכול ממנו, ועבר **וְשָׁחַטוֹ לְשֵׁם חֲבוּרָה אַחֶרֶת** – על מנת שחבורה אחרת תאכל את הפסח.

הגמרא מבררת את מקור הדין שצריך לשחוט את הפסח לשם אוכליו ולשם מנויו. שואלת הגמרא: **מְנָהֲנֵי מִילֵּי** – מהיכן למדנו דין זה שפסח שנשחט שלא למנויו פסול. משיבה הגמרא, **דְּתָנוּ רַבָּנָן**, נאמר בתורה (שמות יב ד) **'בְּמִכְסַת נְפָשֹׁת אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תָּכֹסּוּ עַל הַשֶּׂה'**, ו'מכסת' הוא מלשון מנין, **מְלַמֵּד שֶׁאֵין הַפֶּסַח נִשְׁחָט אֶלָּא לְשֵׁם מְנוּיָו**. ממשיכה הברייתא ושואלת: **יָכוֹל** – שמא תאמר, שאם **שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְמִנְיָנוֹ יְהֵא** רק **בְּעוֹבֵר עַל הַמִּצְוָה, וְכָשֵׁר** בדיעבד, **תַּלְמוּד לוֹמַר** – לפיכך נאמר בתורה דין זה פעמיים, פעם אחת בתיבת **'בְּמִכְסַת'** שמשמעותו 'במנין', ופעם נוספת כתבה התורה שוב באותו פסוק **'תָּכוֹסּוּ'** שגם הוא מלשון מינוי, ללמדנו שלפיכך **הַכָּתוּב שָׁנָה עָלָיו** – חזר שוב על דין זה, כדי **לְעַכֵּב** – ללמדנו שדין זה מעכב בדיעבד.

ממשיכה הברייתא ומבארת שמחשבת שלא למנויו אינה מעכבת אלא בשחיטה: **רַבִּי אוֹמֵר**, תיבת 'תכוסו' **בִּלְשׁוֹן סוּרְסִי** – ארמי **הוּא** נדרש, שבארמית תכוסו היינו תשחטו, **כְּאָדָם שֶׁאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ** בלשון סורסי, **כּוֹם** – שחוט **לִי טָלֶה זֶה**, ולפיכך דיבר הכתוב בלשון זו שמתפרשת לשתי פנים, גם מלשון מינוי ללמדנו שהמחשבה לשם מנויו מעכבת, וגם מלשון שחיטה ללמדנו שמחשבה זו אינה מעכבת אלא בשעת שחיטה.

הגמרא ממשיכה לברר מנין שהשוחט את הפסח שלא לאוכליו פסול. שואלת הגמרא: **אַשְׁכְּחַן** – מצאנו בפסוק שמחשבת **שֶׁלֹּא לְמִנְיָנוֹ** פוסלת את הפסח, אולם מחשבת **שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו מְנָא לָן** – מנין שפוסלת. משיבה הגמרא: **אָמַר קְרָא, 'אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תָּכוֹסּוּ'**, ומשמעות 'איש לפי אכלו' הוא, שהאנשים שעבורם נשחט הפסח יהיו ראויים לאוכלו, ולא זקן או חולה, ערל או טמא, שאינם יכולים לאכול את הפסח אפילו אם נמנו עליו. ואף שלא שנה הכתוב דין שלא לאוכליו פעמיים, מכל מקום הוא מעכב בדיעבד, משום **דְּאִיתְּקַשׁ** – הוקשו **הָאוֹכְלִין לְמִנְיָין**, ששניהם הוזכרו בפסוק אחד 'איש לפי אכלו תכוסו', ללמדנו שכשם שמחשבת שלא למנויו מעכבת בדיעבד, כך מחשבת שלא לאוכליו מעכבת בדיעבד.

שנינו במשנה, שהשוחט את הפסח לשם ערלים פסול. בסוגיא שלפנינו יתבאר מה הדין אם חשב בשעת השחיטה על מנת שהזריקה תהיה לשם ערלים. אומרת הגמרא: שָׁחָטוֹ לְשֵׁם מוּלִין המנויים על הפסח, אלא שחשב בשחיטה עַל מְנָת שֶׁיִּתְכַּפְּרוּ בּוֹ עֲרֵלִים מנויים או שאינם מנויים בִּזְרִיקָה, נחלקו בזה האמוראים, רַב חִסְדָּא אָמַר, פָּסוּל. רַבָּה אָמַר, כָּשֵׁר.

מבארת הגמרא את טעמיהם: רַב חִסְדָּא אָמַר פָּסוּל, טעמו משום שֶׁיֵּשׁ מַחֲשֶׁבֶת עֲרֵלִים בִּזְרִיקָה, לפיכך החושב בשעת השחיטה על מנת לזרוק לערלים פסול. וְרַבָּה אָמַר כָּשֵׁר, לפי שהוא סובר שאֵין מַחֲשֶׁבֶת עֲרֵלִים בִּזְרִיקָה כלל, ואפילו אם המחשבה היתה בשעת השחיטה.

רבה מביא ראיה לדבריו: אָמַר רַבָּה, מָנָא אָמִינָא לָהּ – מהיכן למדתי לומר שהשוחט למולים על מנת שיתכפרו ערלים בזריקה כשר. דְּתַנְיָא – למדתי כן מהברייתא. ששואלת הברייתא, מאחר שערל פסול בפסח, שנאמר (שמות יב מח) 'וְכָל עָרֵל לֹא יֹאכַל בּוֹ', ומכיון שאינו יכול לאכול, השוחט את הפסח לשמו פסול, שנאמר (שם יב ד) 'אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ', יָכוֹל יִפָּסֵל בְּנֵי חֲבוּרָה הַבָּאִין עָמּוֹ, כלומר, שמא נאמר שאם נמנה הערל עם בני חבורה שהם מולים על פסח אחד, ונשחט לשם כולם, יפסל הפסח, ואף שאר בני החבורה לא יצאו ידי חובתם. משיבה הברייתא: וְדִין הוּא – לכאורה יש לנו לפשוט שאלה זו בדרך של 'מה מצינו', הוֹאִיל וּמצאנו שמחשבת עֲרֵלָה פּוֹסֶלֶת בפסח, דהיינו שאם שחטו לשם ערלים פסול, וְכן מצאנו שמחשבת טוּמְאָה פּוֹסֶלֶת בפסח, דהיינו שאם שחטו לשם טמאים פסול, מַה – כשם שבְּטוּמְאָה לֹא עָשָׂה בָּהּ מִקְצָת טוּמְאָה כְּלָל טוּמְאָה, דהיינו שהשוחט לטמאים ולטהורים, אין דינו כשוחט רק לשם טמאים שפסול, אלא השוחט לטמאים ולטהורים כשר, כמו כן נלמד שאַף עֲרֵלָה לֹא עָשָׂה בָּהּ מִקְצָת עֲרֵלָה כְּכָל עֲרֵלָה, דהיינו שהשוחט למולין ולערלים כשר, ואין דינו כשוחט רק לשם ערלים שפסול. דוחה הברייתא: אוֹ כַּלֵּךְ לְדַרְכְּךָ זוֹ – שמא תלך ללמוד 'מה מצינו' בדרך אחרת, הוֹאִיל וּמצאנו שמחשבת עֲרֵלָה פּוֹסֶלֶת, וְכן מצאנו שמחשבת זְמַן פּוֹסֵל, דהיינו שהשוחט את הזבח על מנת לאכול מבשרו לאחר הזמן המותר לאכילתו, נפסל הזבח, מַה – כשם שמחשבת זְמַן עֲשָׂה בָּהּ מִקְצָת זְמַן כְּכָל זְמַן, שאף אם חשב לאכול רק כזית אחד מהזבח לאחר זמנו דינו כמי שחשב לאכול את כל הזבח לאחר זמנו, ונפסל כל הזבח, אַף עֲרֵלָה עָשָׂה בָּהּ מִקְצָת עֲרֵלָה כְּכָל עֲרֵלָה, והשוחט לשם מולים וערלים דינו כמו ששחטו רק לשם ערלים, ופסול. ומנין לך ללמוד את מחשבת ערלה ממחשבת טומאה ולא ממחשבת זמן.

מבררת הברייתא האם עדיף ללמוד את מחשבת ערלה ממחשבת טומאה או ממחשבת זמן: נֵרְאֶה לְמִי דּוֹמֶה מחשבת ערלה, לטומאה או לזמן, דִּנְיָן – מסתבר יותר ללמוד דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים, דהיינו מחשבת ערלה שאינה נוהגת בכל הקרבנות, שהרי הערל רשאי לשלוח לכתחילה את שאר הקרבנות לבית המקדש כדי להקריבם, מלבד פסח, מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים, דהיינו מחשבת טומאה, שאף הטמא יכול לשלוח את שאר הקרבנות לבית המקדש להקרבה מלבד פסח. ולכן יש לנו ללמוד שכשם שמחשבת טומאה לא עשה בה מקצת טומאה ככל טומאה, כמו כן מחשבת ערלה לא עשה בה מקצת ערלה ככל ערלה, וְאַל יוֹסִיף זְמַן [–מחשבת חוץ לזמנו] שֶׁנּוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים, שכל הזבחים ששחטן על מנת לאוכלם לאחר זמנם פסולים. ואין ללמוד משם לערלה שגם מקצת ערלה תפסול. דוחה הברייתא: אוֹ כַּלֵּךְ לְדַרְכְּךָ זוֹ – שמא תלך לדון בדרך אחרת, דִּנְיָן – מסתבר יותר ללמוד דָּבָר שֶׁלֹּא הוּתַּר מִכְּלָלוֹ – דבר שלא מצינו אופן שהותר מכלל איסורו, דהיינו האיסור של ערל, שאין שום קרבן שמותר באכילה לערל, מִדָּבָר שֶׁלֹּא הוּתַּר מִכְּלָלוֹ, דהיינו מהאיסור של חוץ לזמנו, שגם כן לא מצאנו שום קרבן שמותר לאוכלו לאחר זמנו, וְאַל תּוֹכִיחַ טוּמְאָה שֶׁהוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ, שכאשר רוב הציבור טמאים בפסח קרב בטומאה, ואף נאכל בטומאה. ואין זה דומה למחשבת ערלה, שאף אם רוב הציבור ערלים אינם מקריבים ואינם אוכלים פסח.

לאחר שראינו שבדרך של מה מצינו אי אפשר לפשוט שאלה זו, משום שיש צדדים לכאן ולכאן, מסיימת הברייתא שיש ללמוד דין זה מדרשת הפסוק: תַּלְמוּד לוֹמַר – מלמדנו הכתוב, 'זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח וגו', וְכָל עָרֵל לֹא יֹאכַל בּוֹ' (שם יב מג, מח). ולהלן תבאר הגמרא כיצד לומדים מהכתוב שהשוחט למולין וערלים כשר.

כעת מבאר רבה את ראייתו בדרך שאלה ותשובה. שואל רבה: מַאי 'זֹאת' – מה בא התנא ללמוד מהתיבה 'זאת', אִילֵימָא – אם תאמר שהוא בא ללמוד דְּכוּלָּהּ עֲרֵלָה פְּסֻלָה – שרק אם שחט לשם ערלים לבדם פסול, מֻקְצָתָהּ לֹא פְּסֻלָה – אך אם שחט לשם ערלים ומולים לא פסל, הַאי מַ'וְכָל עָרֵל' נָפְקָא – דבר זה אנו לומדים מהכתוב 'וכל ערל', שמשמע מיתור התיבה 'כל', שרק אם נשחט במחשבה שכולה לשם ערלים פסול, אבל אם מקצת המחשבה לשם ערלים ומקצתה לשם מולים כשר. אֶלָּא לָאו על כרחנו לפרש שהתנא קיצר בדבריו ועל ענין אחר אמר 'תלמוד לומר זאת', וְהָכְתָנֵי – וכך צריך לשנות בברייתא, מנין שהערל אינו פוסל בני חבורה הבאים עמו, תַּלְמוּד לוֹמַר – מלמדנו הכתוב 'וְכָל עָרֵל', שרק כְּוּלָּהּ עֲרֵלָה פְּסֻלָה אבל מֻקְצָתָהּ לֹא פְּסֻלָה, לפיכך אם שחט לשם מולים וערלים כשר. וממשיך התנא ושואל: וְכִי תֵּימָא – ואם תרצה לומר שהוּא הַדִּין לִזְרִיקָה דְּכוּלָּהּ עֲרֵלָה מִיהָא – על כל פנים פְּסֻלָה, כלומר, שאף אם חשב בשחיטה על מנת לזרוק רק לערלים לבדם פסול, כשם שהחושב על השחיטה עצמה רק לשם ערלים פסול, תַּלְמוּד לוֹמַר – לכך מלמדנו הכתוב 'זֹאת', למעט שבְּשְׁחִיטָה הוּא דְּכוּלָּהּ עֲרֵלָה מִיהָא פְּסֻלָה – שדווקא בשחיטה אם חשב לשם ערלים בלבד פסול, אֲבָל זְרִיקָה, אֲפִילּוּ כְּוּלָּהּ עֲרֵלָה נַמִּי לֹא פְּסֻלָה – אך אם חשב בשעת השחיטה על הזריקה, אפילו חשב לשם ערלים לבדם לא פסל. נמצא שמתיבת 'וכל' למדנו שמקצת ערלה אינה פוסלת אפילו בשחיטה, ומתיבת 'זאת' למדנו שאין מחשבת ערלה פוסלת בזריקה כלל. ממשיך רבה ומבאר: וְכִי תֵּימָא מַאי קוּלָּא דִּזְרִיקָה – ואם תשאל איזה קולא יש בזריקה יותר מבשחיטה, שלכן אנו מפרשים שהכתוב 'זאת' נאמר על השחיטה ובא למעט את הזריקה. משיב רבה: משום דְּאֵין מַחֲשֶׁבֶת אוֹכְלִין בִּזְרִיקָה, כלומר, שהכתוב 'איש לפי אכלו', שממנו לומדים את הדין שצריך לחשוב לשם הראויים לאוכלו, על השחיטה נאמר, ולא מצאנו בתורה לענין זריקה שצריך להיות לשם אוכליו, וכיון שכן מסתבר לומר שאף הכתוב 'זאת' העוסק בענין מחשבת ערלים, על השחיטה נאמר, ובא למעט את הזריקה. הרי שהתבארה ראייתו של רבה מהברייתא, שהשוחט למולים על מנת שיתכפרו ערלים בזריקה כשר.

מביאה הגמרא את תשובת רב חסדא על ראייתו של רבה. שואלת הגמרא: וְרַב חִסְדָּא הסובר שהשוחט למולים על מנת שיתכפרו בו ערלים בזריקה פסול, כיצד יפרש את דברי הברייתא. משיבה הגמרא: רב חסדא יאמר לך, אַדְרַבָּה לְאִידָךְ גִּיסָא – פירוש הברייתא הוא להיפך לצד השני, שבזריקה אף מקצת ערלה פוסלת. וכך הביאור בברייתא, מנין שערל אינו פוסל בני חבורה הבאים עמו, תַּלְמוּד לוֹמַר – מלמדנו הכתוב 'וְכָל עָרֵל', שרק כְּוּלָּהּ עֲרֵלָה פְּסֻלָה אבל מֻקְצָתָהּ לֹא פְּסֻלָה, לפיכך אם שחט לשם מולים וערלים כשר. ודין זה הוא דוקא בשחיטה, אֲבָל זְרִיקָה אֲפִילּוּ מֻקְצָתָהּ לשם ערלים נַמִּי פְּסֻלָה, שאפילו אם חשב שיתכפרו בו מולים וערלים בזריקה פסול. ומבארת הברייתא מנין למדנו זאת: וְכִי תֵּימָא – ואם תרצה לומר שאין הדין כן, אלא שכשם שבשחיטה מקצת ערלה אינה פוסלת הוּא הַדִּין לִזְרִיקָה, דַּעַד דְּאִיכָּא כְּוּלָּהּ עֲרֵלָה – שעד שלא יחשוב רק לערלים לבדם לֹא פְּסֻלָה, תַּלְמוּד לוֹמַר – לכך מלמדנו הכתוב 'זֹאת', למעט שרק שְׁחִיטָה הוּא דְּמֻקְצָתָהּ לֹא פְּסֻלָה, אֲבָל בִּזְרִיקָה אֲפִילּוּ מֻקְצָתָהּ פְּסֻלָה. ממשיכה הגמרא לבאר לפי דעת רב חסדא: וְכִי תֵּימָא, וּמַאי חוֹמְרָיךְ דִּזְרִיקָה – ואם תשאל איזה חומרא יש בזריקה יותר מבשחיטה, שלכן אנו מפרשים שהקולא של מקצת ערלה היא בשחיטה ולא בזריקה. משיבה הגמרא: משום דְּלֹא מְכַפֵּעַ פִּיגּוּל אֶלָּא בִּזְרִיקָה – שאיסור פיגול אינו נקבע על הקרבן עד שיזרוק את דמו כדין [או שיזרקנו במחשבת פיגול], אך אם זרק את הדם שלא כדין אין הקרבן נקבע בפיגול, והאוכל ממנו אינו חייב כרת, ומכיון שמצינו חומרא זו בזריקה, מסתבר להחמיר

המשך בעמוד קמח

בזריקה אף בענייננו שאפילו מקצת ערלה פוסלת בה.
רב אשי מקשה על מה שפירשה הגמרא בברייתא לפי דעת רבה
ורב חסדא: **מַתְקִיף לָהּ רַב אַשִׁי** – הקשה רב אשי על פירוש הגמרא
לפי דעת רבה ורב חסדא, שמהכתוב 'וכל ערל' אנו לומדים
שמקצת ערלה אינה פוסלת [על כל פנים בשחיטה], **מַאי דְּהַאי** –
מנין לנו שפסוק זה 'וְכָל עָרֵל', **כּוּלֵּהּ** ערלה **מַשְׁמַע** ולא מקצתה,
ומכאן אנו לומדים שהערל אינו פוסל בני חבורה הבאים עמו,
ולפיכך פירשנו בכוונת הברייתא שהכתוב 'זאת' בא ללמדנו דבר
אחר, למעט שבזריקה הדין שונה, או להקל שאין מחשבת ערלים
בזריקה כלל, או להחמיר שאפילו מקצת ערלה פוסלת בה, **דְּיֵלְמָא**
הָאי – שמא יש לפרש שהפסוק 'וְכָל עָרֵל', **מַשְׁמַע כָּל דְּהוּ עָרְלָה** –
משמעותו של התיבה 'כל' היא לרבות שאפילו כל שהוא ערלה
פוסלת, ולכן סבר התנא בשאלתו שהערל פוסל את בני החבורה
הבאים עמו, והשיב, שלפיכך **כָּתַב רַחֲמָנָא** – כתבה התורה 'זאת',
למעט **דְּעַד דְּאִיכָּא כּוּלֵּהּ עָרְלָה** – שעד שלא תהיה מחשבה שכולה
לשם ערלים **לֹא פָּסְלָה**, שתיבת 'זאת' באה למעט, שאין הקרבן
נפסל עד שתהא כל המחשבה רק לשם ערלים, אבל אם רק מקצת
המחשבה היא לשם ערלים, הערל אינו פוסל את בני חבורתו.
ומתפרשת הברייתא כפשוטה שהתנא משיב על השאלה שפתח
בה. ונמצא שלפי זה, **לֹא שָׁנָא בִּשְׁחִיטָה וְלֹא שָׁנָא בִּזְרִיקָה** – אין
חילוק בין שחיטה לזריקה, ובשתיהם כולה ערלה פוסלת ומקצתה
אינה פוסלת.
רב אשי מבאר פירוש חדש במחלוקת רבה ורב חסדא: **אֶלָּא אָמַר**
רַב אַשִׁי, לא נחלקו רבה ורב חסדא שיש מחשבת ערלים בזריקה,
ולכן אם היו מנויים על הפסח ערלים ומולים, ושחטו למולים על
מנת שיתכפרו בזריקתו רק הערלים המנויים בו, פסול לדברי הכל,
ובמה נחלקו, בשחט את הפסח על מנת שיתכפרו בזריקתו ערלים
שאינם מנויים על הפסח, **וְרַב חִסְדָּא** וְרַבָּה